

KYRKORNAS GLOBALA
VECKA

Idéer för gudstjänster och andakter

REDAKTÖR: Sofia Walan

BÖNER: Per Harling

STATIONSVANDRING OCH BARNAKTIVITET: Mattias Walan

GRAFISK PRODUKTION: Edita Communication, 2005

Materialet är producerat med bidrag från Sida, Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete. Sida har ej medverkat vid utformningen och tar ej ställning till materialets innehåll.

ORGANISATIONER BAKOM KYRKORNAS GLOBALA VECKA ÄR:

Caritas

Diakonia

Liv & Fredsinstitutet

Lutherhjälpen

PMU InterLife

Rättvisenätverket SPEAK

Sensus Studieförbund

Studieförbundet Bilda

Svenska missionsrådet

Sveriges Kristna Råd

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledning	4
Böner, inledningsord, trosbekännelse och sändning	5
Sånger och Psalmer	10
Bibelord	11
Stationsvandring	12
Barnruta	18

INLEDNING

Genom Kyrkornas globala vecka kallas kyrkor, ekumeniska organisationer och alla människor av god vilja att arbeta tillsammans för fred, rättvisa och försoning – lokalt, regionalt och globalt.

Årets tema Utrota fattigdomen nu manar oss att glädjas över livets och världens rikedom men också uppmärksamma dess orättvisa och fattigdom. Gudstjänst och andakt är ett tillfälle i rum och tid där vi får möta varandra och Gud och där både livets glädje och smärta får rymmas. I gudstjänsten ges också möjlighet att verka tillsammans genom att bredda vår kunskap och fördjupa bönen för alla människors lika värde och rättighet.

Gudstjänster eller andakter kan se olika ut beroende på var på jorden vi befinner oss, vilket trossamfund vi tillhör och när på året vi möts för att fira gudstjänst eller andakt. I det här häftet har vi samlat några av de pusselbitar som ändå utgör grunden för en gudstjänst. Utifrån bön, textläsning, predikan/reflektion och välsignelse kan gudstjänsten få utformas som vi vill.

Vi vill uppmuntra olika församlingar att tillsammans arrangera ekumeniska bönestunder, andakter eller gudstjänster under Kyrkornas globala vecka. Materialet är tänkt att ge idéer och inspiration utifrån årets tema. Fler böner, dikter, sånger och bibeltexter finns på www.skr.org/globalaveckan där kan du också läsa mer om årets tema och millenniemålen.

BÖNER, INLEDNINGSD, TROSBEKÄNNELSE OCH SÄNDNING

Länge leve livet

L Länge leve denna sargade planet,
vars livskraft är större än allt vårt förstånd.

Alla Länge leve livet.

L Länge leve luftens klarhet
och vattnets livgivande kraft.

Alla Länge leve livet.

L Länge leve åkrarnas växtkraft
och de hotade djuren.

Alla Länge leve livet.

L Länge leve människan,
Guds avbild på jorden.
Länge leve hennes mod och hopp
i hennes strävan att utrota världens fattigdom.
Länge leve människans barn.

Alla Länge leve livet.

© Per Harling

För att du blev ett barn

Jesus Kristus,
för att du blev ett barn i världen
förstår vi vad det är att vara Guds av-
bild,
för att du mötte varje människa med
kärleksfull respekt
ger du oss ett mönster för vad barm-
härtighet är,
för att du helade sjuka till kropp, själ
och ande
inser vi vad medlidande är,
för att du avslöjade maktens hycklerier
och lögner
förstår vi vad sanning är,
för att du upphöjde barnet i världen
anar vi vad ödmjukhet är,
för att du är världens ljus
ser vi vad det är att vara ljusets barn,
för att du tog på dig världens skuld och
lät dig dödas
erfar vi vad förlåtelse är,
för att du uppstod till nytt liv
vet vi vad det eviga livet är,
för att du lever mitt ibland oss
ser vi att du finns i varje människa vi
möter.
Amen.

© Per Harling

Gud, lär mina ögon

Gud!
Lär mina ögon att se din kärleks spår,
inte bara på skönhetens platser,
utan även där livet är svårt, fult och utsatt.
Gud!
Lär mina öron att lyssna
till din vilja
och människors behov.
Gud!
Lär min mun att tala för sanningen,
tala för dem som av olika skäl
har tystats eller givit upp.
Gud!
Lär mina händer att tjäna
dem som kämpar för sina liv
i utsatthetens landskap.
Gud!
Lär mina fötter att vandra
med människor,
som längtar efter kärlek.
Öppna mina ögon,
mina öron,
min mun
och mina händer
i tjänst för ditt rike
och led mina fötter
in på din sannings väg.

© Per Harling

En slags bekännelse

Vi tror på ett samhälle
som öppnar sina dörrar
för människor som är på flykt
undan krig, hunger och fattigdom
i sin längtan efter ett bättre liv.

Vi tror på kärlekens makt,
inte våldets makt.

Vi tror att vi är kallade att dela våra liv,
så att vi kan befria varandra
från fattigdom, rasism och allt slags
förtryck.

Vi tror att jordens resurser
är menade att delas av alla,
inte bara av några.

Vi tror på ett samhälle
som ser som sin huvudsakliga uppgift
att värna om mänskliga rättigheter och
värdigt liv.

Vi tror att alla människor
har rätt till värme, mat, boende
och ett liv i fred.

Vi avvisar tanken att ingenting kan göras
för att förbättra världens tillstånd.

Vi tror att den tid skall komma
då alla människor skall få dela
världens tillgångar
och varje människa skall känna sig
älskad och respekterad.

Vi överlämnar oss till Gud,
som skapade världen till att delas av alla,
Jesus Kristus som befriar oss
och den heliga Anden
som kallar oss att be och arbeta i
tjänst för Guds rike.

*Catholic Fund for Overseas Development,
England, tolkning till svenska
av Per Harling*

© Per Harling

Vår Fader

Från alla hörn av jorden,
från gamla bedjare,
från nyfrälsta,
från dem med goda föräldrarelationer,
från föräldralösa
hörs orden:
"Vår Fader".

Upp mot den stjärnklara himlen,
från dalar och berg,
upp mot den himmel,
som ständigt täcks
av industriernas och
trafikavgasernas smog
i världens megastäder
beds orden:
"Du, som är i himlen".

Från dem vars värdighet har krossats,
från dem som förföljts för sin tro,
men ändå bekänner,
från dem som längtar efter helighet,
helhet och sammanhang i sina liv
stiger orden:
"Låt ditt namn bli helgat".

Från dem som så länge
längtat efter rättvisa och frihet,
efter jämlikhet och fred,
efter ett hungerbefriat och värdigt liv
ropas orden:
"Låt ditt rike komma".

Från dem som dagligen blir offer
för kortsiktiga vinstintressens
spekulationer,
från dem som längtar efter att bli
sedda och hörda,
från dem som dagligen kämpar
godhetens kamp
i lyhörddhet för Guds närvaro
beds orden:
*"Låt din vilja ske, på jorden så som i
himlen".*

Från de 2 miljarder undernärda på
vårt jordklot,
från oss som ser den orättvisa fördel-
ningen i världen
och samtidigt har kylarna fulla med mat,
från uttorkade jordar och regndränkta
skördar stiger bönen:
"Ge oss idag det bröd vi behöver".

Från skammens platser,
från dem som utsatts eller utsatt andra
för kroppsliga eller mentala övergrepp,
från dem som längtar efter
försoningens befrielse,
från dem som vill sträcka ut sin hand
eller öppna sin famn i en vilja
att återupprätta en sårig relation
beds orden:
*"Och förlåt oss våra skulder, liksom vi har
förlåtit dem som står i skuld till oss".*

Från dem som erfarit
frestelsernas förföriska och nedbry-
tande krafter,
från dem som provats i sin tro,
från dem som sett onskans oförställ-
da ansikte,
från dem som vill det goda,
men gör det onda
stiger bönen:
*"Och utsätt oss inte för prövning, utan rädda
oss från det onda".*

Från jordens alla hörn,
från rika och fattiga,
från unga och gamla,
från alla som ännu hoppas
på löftet om nya himlar och en ny jord
ropas orden:

*"Ditt är riket. Din är makten och äran i
evighet. Amen".*

© Per Harling

Vi får gå ut

Vi får gå ut i Guds värld
med omsorgens händer,
försoningens hjärta
och kärlekens sinnelag.
Låt oss gå i frid.

© Per Harling

SÅNGER OCH PSALMER

DEN SVENSKA PSALMBOKEN/PSALMER OCH SÅNGER

- 25, Högt i stjärnehimlen
- 38, För att du inte tog det gudomliga
- 96, Öppna mig för din kärlek
- 97, Jag behövde en nästa
- 287, Guds värld en är en skimrande gåva
- 288, Gud, från ditt hus
- 413/473, Någon skall vaka i världens natt
- 510/549, Innan natten kommer
- 584/676, Sänd mig, Gud (Thuma mina)
- 790, Ge kyrkan kraft att höras (Den svenska psalmboken med tillägg)

PSALMER I 90-TALET (Verbum)

- 873, Du har öppnat vägen
- 885, Stjärnorna tindrar
- 886, För livets skull
- 890, Vi ropar till Gud

HELA VÄRLDEN SJUNGER (Verbum)

- 25, Gracias
- 102, Bryt med de hungriga ditt bröd
- 106, Gud, vi ber dig: hela världen
- 111, Kom och var vårt hopp
- 118, Tänd ljus

Lämpliga sånger finns också i:

Himlen och jorden sjuder

(Korta sånger från Iona Community, Verbum)

Tystnaden bryts

(Sånger från Iona Community, Verbum)

I varje pulsslag andas himlen

(48 nya sånger av Per Harling, Linx Music/Libris)

BIBELORD

GAMLA TESTAMENTET

5 Mos. 24:14–22 Du ska inte göra orätt mot en fattig...

Psalt 72:3–7, 12–14 Låt berg och höjder bära fredens frukter.

Han räddar den fattige som ropar

Ords 14:31 Att förtrycka de ringa är att smäda deras skapare

Ords 22:9 Den godhjärtade blir välsignad ty han delar sitt bröd med den fattige

Jes 9:2–7 Det folk som vandrar i mörkret...

Jes 35 Öknen och ödemarken ska jubla

Amos 5:24 Men låt rätten välla fram som vatten

NYA TESTAMENTET

Matt 5:3–16 Saliga de som är fattiga i anden

Matt 19:16–24 Mästare vad ska jag göra för gott....?

Luk 1:36–55 Marias lovsång

Luk 12: 33–34 Sälj vad ni äger och ge åt de fattiga

Rom 12:9–18 Er kärlek ska vara uppriktig

Jak 2:1–6 Gör inte skillnad på människor

Upp 21:1–7 Och jag såg en ny himmel och en ny jord

STATIONSVANDRING

Från Jerusalem kommer seden att i andakt följa Jesus på lidandets väg, och vid stationer stanna upp för att reflektera och be. I den stationsvandring som presenteras här är det FNs millenniemål som står i centrum (läs mer i inspirationshäftet eller på hemsidan www.skr.org/globalaveckan). Vandringen ger gudstjänst- eller andaktsbesökaren möjlighet att i tyst bön eller meditation begrunda innebörd och budskap vid varje station. Vandringen genom rummet och de olika stationernas symboler gör att de som deltar får använda flera sinnen vilket fördjupar upplevelsen.

Instruktion

Det finns åtta stationer som representerar ett millenniemål vardera.

Innan deltagarna börjar gå runt ges en kort introduktion om millenniemålen (se faktarutan på sid 13) Vid varje station är tanken att man ska få en sinnesupplevelse av målet samt läsa/be/sjunga/fundera över vad målet innebär och hur vi som kyrka har ett ansvar. Varje station ska inte behöva ta mer än 1–2 minuter, men det är givetvis frivilligt hur länge man vill stå på varje ställe.

Om man av olika skäl inte har möjlighet att använda alla stationer kan man välja ut några, de är inte avhängiga varandra. Till varje station behövs viss rekvisita:

- ♦ en skylt med vilket av millenniemålen som stationen illustrerar.
- ♦ skylt/skyltar med informationstexter
- ♦ övrig rekvisita (information finns under varje stationsbeskrivning)

Texterna om millenniemålen och informationstexterna (de som är markerade och kursiva) går att ladda hem från www.skr.org/globalaveckan, eller så kan man självklart skriva dem själv på skyltar.

Alla aktiviteter sker under tystnad och då kan det vara bra att ha en lugn, instrumental musik i bakgrunden som motverkar sorl.

Introduktionstext om millenniemålen:

1,2 miljarder människor lever idag i extrem fattigdom. 30 000 barn dör varje dag på grund av fattigdom. Världens ledare i FN har beslutat om en handlingsplan för att utrota fattigdomen. Denna handlingsplan består av åtta konkreta mål. Men i vissa delar av världen, som i Afrika söder om Sahara går utvecklingen tyvärr åt fel håll. Vi behöver på alla sätt fortsätta påminna våra ledare om vad de lovat.

STATION 1 FATTIGDOM OCH HUNGER SKA HALVERAS TILL 2015

TANKE *få en konkret bild av snedfördelning på rikedomar och resurser i världen, skriva en egen bekännelse.*

AKTIVITET Duka ett bord med 10 assietter. 8 av dem är representerar u-länder och 2 representerar i-länder. (Ta gärna papperstallrikar och glasassietter för att förtydliga skillnaden.) Vid de 2 i-landstallrikarna ställer ni ett fat med bakverk och vid de 8 andra ett fat med skorpor.

Vid tallrikarna sätts två skyltar upp:

”Är det rätt att 20% av jordens befolkning ska använda 80% av jordens rikedomar”

”1.2 miljarder människor lever på mindre än 8 kronor per dag”

Lägg fram små papperslappar och pennor samt en urna

”Skriv din egen bekännelse – om din delaktighet och ditt ansvar till att orättvisorna på jorden består – på en lapp och lägg den sedan i urnan för överlåtelse till Gud”

OM DU VILL: Lägg dit texten till Ett slags bekännelse som finns i det här materialet under böner.

STATION 2 ALLA BARN SKA GÅ I GRUNDSKOLA 2015

TANKE få fundera över vikten av utbildning och bistånd

AKTIVITET Ställ fram en liten griffeltavla med krita alt. papper och penna.

På tavlan/pappret skrivs

”133 miljoner ungdomar kan inte läsa eller skriva”

”Utan utbildning minskar chanserna för många fattiga att förändra sina liv. Det bästa sättet vi kan hjälpa dem på är att påverka deras möjlighet till utbildning.”

OM DU VILL: Lägg dit bilden av Ulf Frödin (”Flytvästar? Simlektioner!” finns i tidningen Dela med nr 2 2005 från Diakonia, går att ladda ner från www.skr.org/globalaveckan) Den kan också beställas från Diakonia 08-453 69 00 eller via SKR 08-453 68 14

STATION 3 JÄMSTÄLLDHETEN SKA ÖKA OCH KVINNORS STÄLLNING STÄRKAS

TANKE få fundera över hur ojämnt det är i världen, hur Jesus bemötte kvinnor samt inse potentialen av att kvinnor blir jämställda och får handlingskraft.

AKTIVITET Ställ fram en våg med två vågskålar

Lägg upp en bibel med Luk 7:36 uppslagen

”I världens ögon råder ojämlikhet mellan kvinnor och män. De flesta analfabeter är kvinnor, de flesta arbetslösa är kvinnor och bland världens regeringar innehas endast 15% av posterna av kvinnor.

Hur var Jesu syn på kvinnor? Vad kan vi göra som kristna idag?”

OM DU VILL: Lägg fram bild och text om ”Rebecca med kaninerna” finns i tidningen Dela med nr 2 2005 från Diakonia, går att ladda ner från www.skr.org/globalaveckan) Den kan också beställas från Diakonia 08-453 69 00 eller via SKR 08-453 68 14

STATION 4 BARNADÖDLIGHETEN SKA MINSKA

TANKE *få en känslomässig bild av hur många barn som dör i fattiga länder, be en bön över alla barn och deras familjer som drabbas dagligen.*

AKTIVITET Använd kyrkans ljusbärare alt. en tillfällig sådan av värmeljus på en bricka.

Tänd alla ljusen och blås sedan ut var tionde ljus.

”Dessa ljus representerar alla barn som föds i Afrika. De slocknade ljusen är alla de barn som inte upplever sin 5 års dag.

”Tyvärr beror de flesta dödsfall på sjukdomar som är enkla att bota – med medicin som de inte har råd med.”

”Be en tyst bön för alla de barn som dör varje dag och deras familjer.”

OM DU VILL: Lägg dit bönen För att du blev ett barn , som finns i det här material under böner.

STATION 5 MÖDRADÖDLIGHETEN SKA MINSKA

TANKE *få en känslomässig bild av föräldraskapet och be en bön över alla som dör i barnsäng.*

AKTIVITET Sätt upp en tavla på Maria och Jesusbarnet (ikon) och/eller en bild från en västerländsk mor med nyfödd baby.

”Många människor anser att dagen då de blev föräldrar var den lyckligaste dagen i deras liv. Men i fattiga länder är det inte så givet. I södra Afrika är risken att mammor dör i samband med förlossningen 1 på 16”

”Be en tyst bön för alla de mödrar som dör på grund av otillräcklig mödravård.”

STATION 6 SPRIDNINGEN AV HIV/AIDS, MALARIA OCH ANDRA SJUKDOMAR SKA HEJDAS TILL 2015

TANKE dra parallellen mellan spetälska på Jesu tid och aids idag genom bibeltexten, den längre texten plus affischen från Världsaidsdagen

AKTIVITET Lägg upp en bibel uppslagen på Matt 8:1

”Dagens aidssmittade har många likheter med de människor som led av spetälska på Jesu tid.

Evangelierna berättar om många utstötta människor och Jesus visade, genom sitt liv, hur han såg på dessa människor.

Jesus ifrågasatte de etablerade och lyfte fram de utsatta. Han sträckte fram sina händer och rörde vid människor som var spetälska, han upprättade fattiga och gav dem på nytt ett värde. Han brydde sig inte om på vilket sätt människor blivit smittade utan ifrågasatte istället de personer som inte ville hjälpa.

Evangelierna utmanar kyrkan att i varje tid identifiera de grupper som är marginaliserade. En grupp som idag befinner sig i samhällets utkant är människor som drabbats av hiv/aids. Hur tar vi oss an denna uppgift?”

Sätt upp affischen för Världsaidsdagen – Svenska kyrkans mission. Den finns att ladda ner på www.skr.org/globalaveckan. Den kan också beställas via SKR 08-453 68 14

STATION 7 EN MILJÖMÄSSIGT HÅLLBAR UTVECKLING SKA SÄKERSTÄLLAS TILL 2015

TANKE genom psalmtexter få fundera över hur vi på bästa sätt tar hand om Guds skapelse.

AKTIVITET Vid orgeln/pianot finns psalmböcker uppslagna på psalmen 287 tillsammans med ett vas med blommor

”Läs texten eller sjung tyst för dig själv och reflektera över texten”

STATION 8 GLOBALT SAMARBETE FÖR UTVECKLING

TANKE reflektera vårt ansvar som i-land och som kyrka

AKTIVITET

”För den dryga miljard människor som lever i extrem fattigdom handlar millenniemålen om liv och död. För resten av jordens befolkning representerar de nyckeln till fred och säkerhet.”

”Vad kan vi i västvärlden göra?”

Rättvis handel – ställ upp ett rättvisemärkt kaffe paket.

”För detta kaffepaket

- *ser du till att arbetare och odlare får skäligt betalt för det arbete de utför*
- *Du motverkar barnarbete*
- *Du uppmuntrar ekologiskt odlande*
- *Du främjar organisationsrätten och demokratin*
- *Du motarbetar diskriminering på grund av kön, hudfärg och tro*

Viket kaffe väljer du?”

Skuldavskrivningar och mer & bättre bistånd – bär det vita bandet.

”Enligt FN behöver den rika världen fördubbla sitt bistånd till Afrika för att millenniemålen ska uppnås, samtidigt betalar många länder i Södra afrika mer pengar i återbetalning av gamla skulder än de kan satsa på utbildning och sjukvård” Bär det vita bandet för att visa att du vill att världens ledare ska höja biståndet och skriva av de fattigaste ländernas skulder”

Lägg fram vita band som man får ta på sig runt handleden – antingen kan du göra enkla band själv eller så kan du beställa från www.utrotafattigdomen.nu eller via SKR 08-453 68 14

BARNAKTIVITET PÅ GUDSTJÄNSTEN

För att engagera barnen också kan man inkludera dem i gudstjänsten genom särskilda inslag. Här följer ett förslag på en sketch som tre vuxna kan framföra som en del i gudstjänsten. Den kan anpassas till olika vanliga former av "barnrutor". Ta fram barnen på golvet så de ser, låt dem få vara en del av er spelade utflykt, låt dem få smaka på rättvisemärkta bananer samtidigt som "skådisarna" äter, ta med barnen ut och fortsätt prata om ämnet (söndagsskola)

Schyssta bananer

(två "barn" kommer in med ryggäckar och picknick filt. De breder ut filten och sätter sig ner.)

1 – Åh, vad mysig att vara på utflykt i skogen.

2 – Ja, verkligen. Men nu vill jag fika lite. Vad har du med dig?

1 – En banan! *(tar upp en banan ur ryggäckan. OBS, med ett varuklistermärke på)*

2 – Jag med! *(tar också upp en banan, OBS med ett rättviseklistermärke på)*

(1 tar av klisterlappen på bananen och sätter den i pannan)

1 – Kolla, hahaha!

(2 gör likadant med sitt märke)

1 – Vad har du för konstigt märke?

2 – Ett rättvisemärkt märke.

1 – Vad märkligt! Vad betyder det?

2 – Att min banan kommer från en odling där arbetarna får ordentligt betalt och inte utnyttjas på sina jobb. Det är jättebra med sådana här märken för då vet man att de som jobbar med bananer får det bra.

1 – Ett sådant märke har inte jag. Vad orättvist!

2 – Äsch, det är i så fall din banan som är det.

1 – Är min banan orättvis?

Rekvizita

tre personer

ryggäckar

termos

filt

bananer,

en klase rättvisemärkta och

en "orättvismärkt"

2 – Kanske. Vet du, i fattiga länder så är folk så fattiga att de tar vilka jobb som helst bara för att få lite pengar. Så även om företaget betalar ut pyttelite lön så tar de jobbet.

1 – Vad oschysst

2 – Ja och det är ju jätteviktigt att fattiga får en bra lön för då kan de ha råd att skicka sina barn till skolan och då får de utbildning...

1 – Men hallå, alla barn måste väl gå i skolan

2 – Nej det finns massor av barn som vill gå i skolan med de har inte råd. Det finns till och med de som är så fattiga att de inte har råd att bo där det finns rent dricksvatten.

1 – Men det är ju hemskt och vi som har det så bra- vad orättvist!

2 – Ja, precis som din banan.

1 – Åh, jag önskar jag hade köpt en banan som din.

2 – Du, jag har fler. Du kan få en. (tar upp en klase ur ryggsäcken)

1 – Åhh, tack (börjar käka under tystnad) Men du...ju fler rättvisemärkta bananer jag äter, desto fler bananer måste affären köpa in och det betyder att det blir fler jobb och mer pengar åt de fattiga.

2 – Just det

(Båda tittar på varandra och får samma ide. De kastar sig över resten av bananerna, skalar dem och äter flera bananer var samtidigt)

(En "vuxen" kommer in med en termos kaffe)

3 – Tjänare, ungar! Vad gör ni?

1, 2 – Vi hjälper fattiga.

3 – Jaha?

2 – Du, vad dricker du för kaffe?

3 – Svart

1 – Svart- det betyder att det är olagligt. Det är inget bra det!

3 – Nej, svart kaffe, alltså utan mjölk.

2 – Är det rättvisemärkt?

3 – Jag vet inte vad det är för sort, jag köpte det i affären igår

2 – Då går vi till affären och kollar. *(1 och 2 packar ihop och reser sig)*

1 – Ja, för om det är det så betyder det att de fattiga får bra betalt på bananodlingarna.

3 – Va?

2 – Äsch, kom nu så kollar vi vad affären har *(de börjar gå ut)*

1 – Och så kan vi köpa fler schyssta bananer.

”Vi tror att vi är kallade att dela våra liv
– tillsammans kan vi utrota fattigdomen”

KYRKORNAS GLOBALA VECKA 13–20 NOVEMBER 2005

www.skr.org/globalaveckan | www.utrotafattigdomen.nu | Telefon: 08-453 68 14